

2016-11-25

EU-parlamentet, EU-kommissionen,
Europeiska utrikestjänsten,
Regionkommittén, Sveriges regering,
Sveriges riksdag, SKL

Europaforum Norra Sverige välkomnar EU:s integrerade politik för Arktis

Europaforum Norra Sverige (EFNS) är ett nätverk för politiker på lokal och regional nivå från Norrbotten, Västerbotten, Jämtland, Härjedalen och Västernorrland. EFNS är en mötesplats och kunskapsarena där EU:s politik analyseras och diskuteras i de avseenden där den berör norra Sverige. EFNS bevakar Europafrågor för att påverka EU:s lagstiftning, EU:s strategier och handlingsprogram samt EU:s budget. Syftet med EFNS är att tillvarata norra Sveriges intressen både på den europeiska arenan och i förhållanden till den nationella nivån i frågor med ett tydligt europeiskt perspektiv.

Europaforum Norra Sverige välkomnar det gemensamma meddelandet från EU-kommissionen och EU:s utrikestjänst den 27 april 2016 om en integrerad EU-politik för Arktis. Meddelandet bygger på tidigare EU-kommunikationer om Arktis med fokus på klimatutmaningarna, vikten av internationell samverkan samt behovet av mer forskning om och i Arktis. Ofta med fokus på hållbar användning av arktiska resurser och dialog med urfolken runt Arktis, inklusive de samiska folken i norra Sverige.

Den policy som nu presenterats har ett tydligare fokus på hållbar regional utveckling i Arktis och särskilt det europeiska Arktis, till vilket norra Sverige räknas. I dialog med berörda regioner och länder behöver gemensamma investeringsprioriteringar tas fram för att skapa hållbara samhällen och frigöra de potentialer till utveckling som finns. Legitimiteten för EU i Arktis är kopplat till stödet för långsiktig utveckling av den arktiska regionen i nära samverkan med människorna som bor i området. Den naturliga utgångspunkten för EU i Arktis är de egna arktiska områdena, i nära samverkan med omvärlden och alla aktörer i den arktiska makroregionen.

Företrädarna för regionerna i norra Sverige stöder den framlagda inriktningen för EU och vill särskilt betona vikten av EU:s fokus på regional utveckling för att bidra till en positiv utveckling till gagn för hela Europa. Europaforum Norra Sverige välkomnar EU:s nya policy och Europeiska rådets slutsatser som antogs juni 2016. Det ger en god grund för framtiden och förhoppningen är att också Europaparlamentet ska ge sitt fulla stöd för vikten av EU:s fortsatta stöd för hållbar ekonomisk utveckling i det nordligaste Europa och hela Arktis.

En aktiv politik inom klimat, forskning och samarbeten i Arktis med EU:s stöd

Arktis är ett unikt ekosystem med unika utmaningar och möjligheter. Klimatförändringarna påverkar Arktis och subarktiska områden mer än någon annanstans. De negativa effekterna behöver global uppmärksamhet, bland annat från EU som har stor påverkan på klimatet och för att bidra med nödvändigt stöd till den arktiska regionen i klimatomställningen.

Det är dock viktigt att komma ihåg att klimatpåverkan inte, annat än möjligtvis på marginalen, har sitt ursprung i Arktis. Klimatåtgärder och lagstiftning för att minska globala utsläpp av växthusgaser och annan negativ miljöpåverkan bör därför vara av generell karaktär. De svenska arktiska regionerna är idag ledande i miljö- och klimatarbetet och kan tjäna som förebild för andra, även om det finns mer att göra.

EFNS stöder EU:s fokus på att motverka klimatförändringar och främja förmågan att hantera klimatförändringarna. Det är viktigt att EU anammar de internationella klimatåtaganden som antogs i Paris i december 2015. EFNS ger också starkt stöd för EU:s fokus på arktisk forskning. EFNS har flera globalt erkända forskningsinstitutioner med hög kunskap och kompetens inom arktiska forskningsområden, såsom klimat, miljö, teknik och samhällsvetenskap. Det är viktigt att forskning om Arktis och de möjligheter Arktis erbjuder för exempelvis ny klimatsmart teknik i extrem miljö också kommer de aktörer och forskningscentra till del som är belägna i, och har lokalkännedom om Arktis.

Arktis har länge varit ett lågspänningsområde tack vare god dialog mellan berörda stater, regioner och folk. Detta kan dock ändras när miljön förändras och ekonomiska intressen växer. Det ökar vikten av internationellt samarbete, inte minst genom att använda och utveckla de plattformar för samarbeten som finns, för att det europeiska Arktis ska förbli ett lågspänningsområde med balanserade och praktiska relationer med nordvästra Ryssland. EFNS välkomnar EU:s fortsatta engagemang för fortsatt konkreta erfarenhetsutbyten och relationsskapande aktiviteter på regional och lokal nivå, samt folk-till-folk. Den så kallade Nordliga Dimensionen är en sådan samverkan mellan EU och ett antal länder i norra Europa inklusive Ryssland, för stöd till lokala samarbeten och exempelvis konkreta satsningar på infrastruktur som kan binda samman gränsregionerna. Den arktiska komponenten i det samarbetet behöver, i linje med EU:s nya policy, stärkas.

EU:s stöd för en hållbar regional utveckling för att frigöra ekonomisk potential i Arktis

EFNS uppskattar det arbete som EU-kommissionen gjort för att föra konkret dialog med regioner och intressenter i förberedelserna för den nya policyn. Vi hoppas att EU kommer att fortsätta att bygga vidare på det och ser fram emot att fortsätta vara en konstruktiv och bidragande partner, bland annat genom samverkan med övriga regioner i norra Finland och Norge inom det gemensamma nätverket för Northern Sparsely Populated Areas, NSPA.

EFNS välkomnar särskilt EU:s fokus på hållbar regional utveckling med hjälp av EU-instrument såsom struktur- och investeringsfonderna, europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF), interregionala program (Interreg), inklusive program för gränsöverskridande samarbeten med Ryssland (CBC), samt andra finansieringsinstrument för effektivare och fokuserade satsningar på forskning, innovation och tillgänglighet. Det europeiska Arktis har stor potential att bidra till den europeiska marknaden och ekonomin, vilket kräver att fortsatta investeringar säkerställs för regioner belägna långt norrut med strukturella utmaningar.

Regionerna inom det europeiska Arktis har välutvecklade samhällen och strävar efter hållbar utveckling, men står också inför flera utmaningar; långa avstånd, gles befolkning, hårt klimat och obalanserad demografi vilka gör konkurrensen med andra regioner svår. Dessutom är ekonomierna små och råvarubaserade, vilket levererar stora intäkter till ägare och brukare, men få återinvesteringar i lokalsamhällena. Detta skapar obalans och behov av särskild uppmärksamhet från EU som mottagare och nyttjare av mineraler, skog och energiförsörjning som behövs för den europeiska industrin och bidrar till den ekonomiska tillväxten i hela Europa.

Förutom stöd för innovation och hållbar utveckling, kan två konkreta investeringsbehov särskilt nämnas; behovet av investeringar i IKT och transportinfrastruktur för att koppla ihop det europeiska Arktis. Bredband är en möjliggörare för att hantera behoven i avlägsna glesbefolkade områden med hårt klimat. Infrastruktur är nyckeln till hållbara arktiska samhällen och behövs för att länka ihop och integrera regionerna i det europeiska Arktis, samt koppla ihop transportsystemen med Europa och resten av världen. Det är positivt att EU-kommunikationen erkänner detta.

EU:s TEN-T-politik, och även andra initiativ som till exempel Nordliga Dimensionens partnerskap för transport och logistik, är i detta sammanhang av stor betydelse för den arktiska regionen. Detta underlättar tillgängligheten nord-sydligt och öst-västligt, och därmed vår regions möjlighet att bidra till EU:s välbefinnande. Det är särskilt positivt att det inom EU-kommissionen aktualiserats tankar om att transportkorridorerna Skandinavien-Medelhavet och Nordsjön-Östersjön förlängs med den så kallade Botniska Korridoren från norr till söder utmed båda sidor av Bottenviken samt även till Narvik i Norge. Därmed skapas en för framtiden central pulsåder som sammanlänkar Europas Arktis med övriga delar av EU, och binder på svensk sida ihop hela EU:s järnvägssystem norrut.

OECD-studie, arktiska investeringsprioriteringar och smart specialisering i nära dialog med EU

OECD lanserar under år 2017 en så kallad Territorial Review över de 14 nordligaste regionerna i Sverige, Norge och Finland inom ramen för NSPA-nätverket. Studien initierades mot bakgrund av regionernas medvetenhet om behovet av ökat samarbete, såväl regionerna emellan som med stöd från nationell nivå och EU, på grund av bristen på kritisk massa, institutionell kapacitet och eget kapital. Studien kommer att leverera relevant och avgörande kunskap och förståelse för regionerna samt rekommendationer om investeringsprioriteringar och smarta specialiseringsstrategier. EFNS och NSPA hoppas med resultaten i OECD-studien på att kunna arbeta tillsammans med EU för att utveckla de nordliga regionerna i Europa ytterligare till förmån för EU som helhet och därigenom EU:s intressen i Arktis.

EFNS välkomnar EU:s ambition att skapa gemensamma plattformar och stöd för investeringar i regionen, samt inrättandet av ett från 2018 årligt *Arctic Forum* för genomförandet av EU:s arktiska politik. I samspel mellan EU, berörda regioner, länder och andra intressenter ska nu under det kommande året, via ett så kallat *Arctic Stakeholder Forum*, tas fram konkreta prioriteringar för EU:s arktiska politik, för ökat effektivt stöd till utveckling av den arktiska regionen. Fokus är EU:s fonder och program och annat stöd till de nordligaste regionerna, för att bidra till bättre samordnad nytta. EFNS stöder tillfullo initiativet i syfte att bidra till långsiktig hållbar ekonomisk utveckling i det europeiska Arktis.

Genom samverkan i norra Sverige och med övriga regioner inom nätverket för NSPA önskar EFNS bidra till ökad förståelse för regionernas specifika utmaningar i en arktisk kontext, och bidra till hela EU:s utveckling med de unika kompetenser och förmågor som regionerna besitter. OECD-studien kan i det perspektivet utgöra en god grund för det arbetet.

EFNS vill samtidigt påtala att det i grunden inte handlar om att göra något helt nytt eller helt annorlunda, utan om att fortsätta utveckla, samordna och effektivisera de insatser som redan görs med EU:s fortsatta särskilda stöd till de nordligaste glesbefolkade regionerna. Det är avgörande för att nå de mål som också ligger i linje med den policy för Arktis som presenterats och nu implementeras. Det nya, i och med EU:s integrerade politik för Arktis, är att fortsätta utveckla den nära och goda dialog som upprättats mellan EU och berörda regioner för att inom ramen för EU:s arktiska engagemang erbjuda ett bättre samlat stöd för verklig regional utveckling.

Antaget vid Europaforum Norra Sveriges utökade rapportörmöte, Stockholm, 25 november 2016

Erik Bergkvist (S) ordförande Europaforum Norra Sverige

Ewa-May Karlsson (C) Region Västerbotten

Harriet Classon (S) Region Västerbotten

Robert Uitto (S) Region Jämtland Härjedalen

Gunnar Hjelm (M) Region Jämtland Härjedalen

Thomas Andersson (C) Region Jämtland Härjedalen

Helena Öhlund (S) Norrbottens kommuner

Anders Josefsson (M) Norrbottens kommuner

Maria Stenberg (S) Norrbottens läns landsting

Erik Lövgren (S) Landstinget Västernorrland

Peder Björk (S) Kommunförbundet Västernorrland

Anders Gäfvert (M) Kommunförbundet Västernorrland